

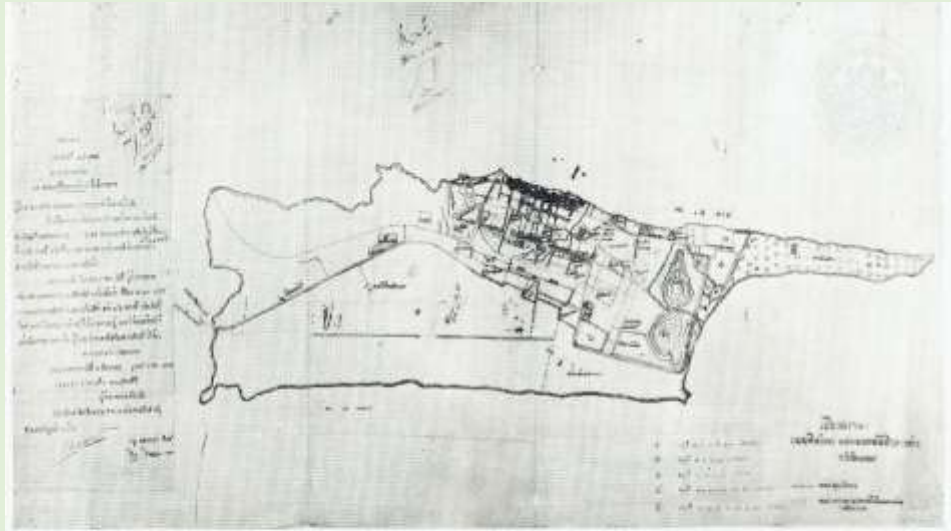
ประวัติและพัฒนาการดำเนินงานด้านสาธารณสุขและการจัดสร้างโรงพยาบาลในจังหวัดสงขลา

ตอนที่ ๒ โรงพยาบาลประสาท สงขลา

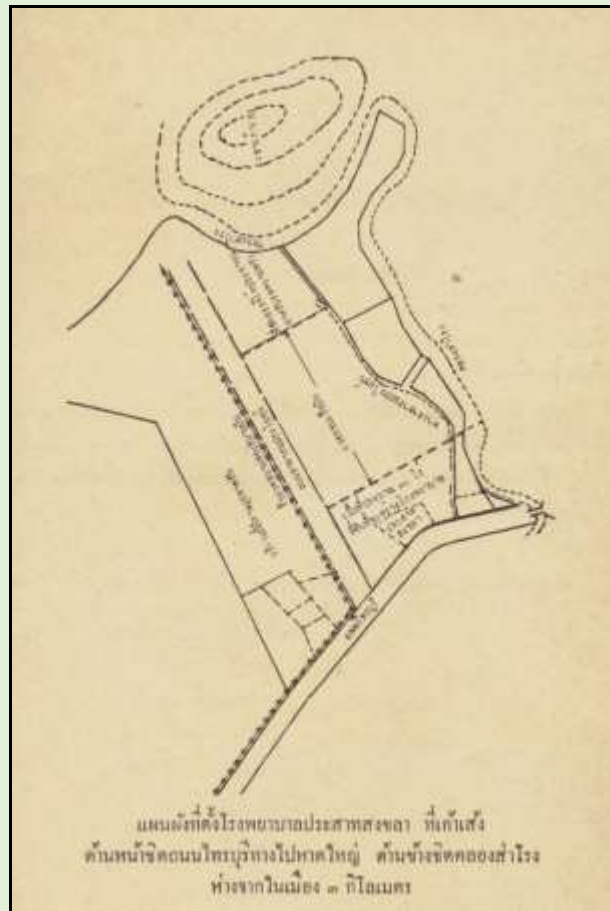
***พัชรินทร์ ลั้งแท้กุล

เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีโครงการจัดตั้งโรงพยาบาลเฉพาะโรคทางประสาทขึ้นในประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้จัดตั้งโรงพยาบาลประสาท พญาไท ขึ้น และประสงค์จะขยายสาขาไปยังส่วนภูมิภาคทั้งในภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาคใต้ได้จัดตั้งโรงพยาบาลประสาทภาคใต้ ขึ้นที่จังหวัดสงขลา ในระยะแรกอธิบดีกรมการแพทย์ได้มอบหมายให้นายแพทย์ประสพ รัตนกร แพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประสาท พญาไท พร้อมด้วยศาสตราจารย์เกรม โรเบิร์ตสัน เดินทางมาสำรวจเกี่ยวกับโรคทางประสาทวิทยา (Neurological Disease) ที่จังหวัดสงขลา โดยได้เข้าหารือกับนายพ่วง สุวรรณรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และนายแพทย์เล็ก มโนมัยอุดม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงขลา ในขณะนั้น เพื่อหาแนวทางที่จะจัดสร้างโรงพยาบาลเฉพาะทางที่ภาคใต้ขึ้นเป็นแห่งแรก โดยในเบื้องต้นได้เตรียมการเพื่อจัดหาสถานที่ก่อสร้าง แต่ยังไม่ลงตัว จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ในสมัยที่นายแสวง รุจิริต ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้จัดสถานที่ให้สร้างโรงพยาบาลดังกล่าวบริเวณใกล้กับวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ซึ่งปัจจุบัน คือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้ดำเนินการของบประมาณและจัดทำรูปแบบการก่อสร้าง และได้รับอนุมัติงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ แต่หลังจากได้รับงบประมาณมาแล้วเป็นระยะที่จังหวัดสงขลาอยู่ในระหว่างการขยายผังเมืองพอดี ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (นายแสวง รุจิริต) จึงจัดหาที่ใหม่ให้สร้างโรงพยาบาลบริเวณเก้าเส้ง ซึ่งเป็นพื้นที่ราชพัสดุ มีพื้นที่ประมาณ ๑๘ ไร่ โดยได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๐๖ และเริ่มดำเนินการก่อสร้างตามสัญญาจ้างตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๐๖ โดยเริ่มจากการก่อสร้างตึกอำนวยการ ตึกคนไข้ใน และอาคารบริการ ในระหว่างดำเนินการก่อสร้างได้รับการสนับสนุนจากนายแพทย์ประเสริฐ ศิวะศรียานนท์ อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงขลามาดูแลในระหว่างที่ยังไม่มีแพทย์มาประจำ นายสมักร ปทุมานนท์ นายกเทศมนตรีเมืองสงขลาในขณะนั้นมาช่วยดูแลเรื่องการปรับพื้นที่บริเวณและการก่อสร้างถนน

***นักจดหมายเหตุชำนาญการ หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สงขลา

แผนที่ที่ค้นพบที่ห้ามไว้ใช้ในราชการของจังหวัดสงขลา ตามประกาศเลขที่ ๑๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งทางราชการอนุมัติให้ก่อสร้างโรงพยาบาลประจำสงขลา เมื่อ ๕ เมษายน ๒๕๐๖ ที่บริเวณป่าดงเขาแก้วสงขลิกเขตคลองตำไร และถนนไปหาดใหญ่ ในเนื้อที่ ๓๓ ไร่

แผนผังที่ตั้งโรงพยาบาลประจำสงขลา ที่แก้วสงขลิกเขตคลองตำไรทางไปหาดใหญ่ ตำบลเข่งเขตคลองสำโรง ห่างจากในเมือง ๓ กิโลเมตร

(สำเนา)

ที่ ๕๖๙๗/๒๕๐๖

กระทรวงมหาดไทย

๕ เมษายน ๒๕๐๖

เรื่อง การจัดที่สร้างโรงพยาบาลประสาท สงขลา
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
อ้างถึง หนังสือที่ ๔๒๘๖/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๐๖

ตามที่จังหวัดเห็นสมควรจัดที่หลวงหวงห้ามของจังหวัด บริเวณใกล้ทางเข้าแก้วแสง อนุญาตให้กระทรวงสาธารณสุขสร้างโรงพยาบาลประสาท สงขลา โดยแบ่งที่ดินให้ประมาณ ๑๕ ไร่ จึงขอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วแจ้งกระทรวงสาธารณสุขด้วย นั้น

เรื่องนี้ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลาและช่างเทศบาลสงขลา ได้ไปขึ้นขงว่าที่ดินสงวนหวงห้ามแปลงนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาได้ประกาศหวงห้ามไว้ใช้ราชการตามประกาศที่ ๑๑/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๕ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การสร้างโรงพยาบาลประสาทในจังหวัดนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมาก จึงไม่ขัดข้อง ฉะนั้นขอให้จังหวัดพิจารณาอนุญาตให้กระทรวงสาธารณสุขใช้ที่ดินดังกล่าวเนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ สร้างโรงพยาบาลประสาทสงขลาต่อไป และได้แจ้งให้กระทรวงสาธารณสุขทราบแล้ว.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(นายฉวีล สุนทรสารทูล)
รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดหาทุนนั้น คณะแพทย์ของโรงพยาบาลประสาท พญาไท และโรงพยาบาล สงขลา ได้ร่วมมือกัน โดยมีนายสุชาติ รัตนปราการ นายนิกร ประธานราษฎรนิกร และครอบครัวตระกูลประธาน ราษฎรนิกร นายแพทย์ไพบุลย์ สิทธิคุณ นายแพทย์ประเสริฐ ศิวะศรียานนท์ นายแพทย์อัมพร กบิลกาญจน์ นายแพทย์ มงคล รัตนปราการ แพทย์หญิงสายทอง มโนมัยอุดม นายประเวศ เรืองจรัส พ่อค้า ข้าราชการและประชาชนใน จังหวัดสงขลาได้ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี โดยมีสมาคมชาวปักษ์ใต้เป็นผู้ริเริ่มหาทุนประเดิมหารายได้ โดยการ จัดฉายภาพยนตร์ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๗ โดยมีรายได้การจัดกิจกรรมครั้งนี้เป็นเงิน ๘๕,๓๐๐ บาท ซึ่งการจัดฉายภาพยนตร์ในครั้งนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิ พลอดุยเดชมหाराช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรภาพยนตร์สำหรับหารายได้ในครั้งนี้พร้อมพระราชทานเงินเพื่อสมทบทุนการ ก่อสร้างโรงพยาบาล เป็นจำนวนเงิน ๒,๐๐๐ บาท ด้วย

ในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๗ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในรัชกาลที่ ๙ ได้เสด็จ ทรงเยี่ยมราษฎรในภาคใต้ จึงได้เสด็จทอดพระเนตรการดำเนินกิจการของโรงพยาบาลประสาท สงขลาด้วย ต่อมาใน วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ หม่อมเจ้าทองคำเปลว ทองใหญ่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาในขณะนั้นได้ ทรงเป็น ประธานเปิดบริการตึกคนไข้นอก โดยมีแพทย์หญิงนันทินิตย์ บุรณานูวัตร เป็นหัวหน้าแผนก การดำเนินกิจการ ดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๘ โรงพยาบาลได้เปิดรับคนไข้เป็นครั้งแรก โดยมีนายแพทย์อาคม สรสุชาติ เป็นหัวหน้าแผนก และมีนายแพทย์ธนิต เขียรธนู เป็นแพทย์ประจำ

เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๘ หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริโสภาประณวดี และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามบรมราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “ตึกมหิตลodayเดช” และทรงเปิดพระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก โรงพยาบาลสงขลา ทั้ง ๔ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงพยาบาลประสาท สงขลา เพื่อประกอบพิธีเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา อย่างเป็นทางการ หลังจากที่ได้เปิดให้บริการมาระยะหนึ่งแล้ว โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและคณะผู้บริหาร หม่อมเจ้าทองคำเปลว ทองใหญ่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พร้อมด้วยเหล่าข้าราชการพ่อค้าและประชาชน ร่วมรับเสด็จ

พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดพระบรมรูปสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม

พระบรมราชชนก

เปิดตึกมหิตลอสถลยเดช และตึกศิริราชสุข โรงพยาบาลสงขลา

และเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา ณ จังหวัดสงขลา

วันศุกร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๘

ข้าพเจ้าและพระราชินี มีความยินดี ที่มีโอกาสมาเปิดพระรูปบูรพคุณพระองค์ และเปิดตึกของโรงพยาบาลสงขลา พร้อมทั้งเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา ในวันที่

ข้าพเจ้าขอใจมา ที่ได้ทราบรายงานว่า ทางราชการและประชาชนทั่วไปร่วมใจกันอุทิศทุนก่อสร้าง และอุปถัมภ์ โรงพยาบาลสงขลา ตลอดจนการก่อสร้าง ทำให้สามารถดำเนินการเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ จนได้เปิดโรงพยาบาลศิริราชวิภาคารและศูนย์กลางการแพทย์ภาคใต้ไว้ ณ คนี้ ข้าพเจ้าขออนุโมทนาและขอขอบใจเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และบรรดาผู้มีกุศลเจตนาบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือกิจการโรงพยาบาลสงขลาทุกท่าน

การเปิดโรงพยาบาลประสาทสงขลาขึ้น เพื่อรักษาพยาบาลผู้ป่วยทางประสาทนั้น คงจะมีประโยชน์อย่างมาก ทั้งทางกำลังเสริมสุขภาพของประชาชนในภูมิภาคนี้ และทางด้านการศึกษาระดับสูงทางประสาทวิทยา ข้าพเจ้าขอขอบใจกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และทางการจังหวัดสงขลา ที่ได้ให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดี

ได้เวลาทบทวนแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดพระรูปบูรพคุณพระองค์ และเปิดตึกมหิตลอสถลยเดชตึกศิริราชสุข ของโรงพยาบาลสงขลา เพื่อใช้เป็นสถานศึกษาและเป็นที่รักษาพยาบาลคนไข้ต่อไป ขอให้สำเร็จประโยชน์สัมฤทธิ์ความมุ่งหมายของทางราชการและของผู้บริจาคทุกประการ ขออวยพรให้ทุก ๆ ท่านที่มาร่วมพร้อมกัน ณ ที่นี้มีความสุขและความเจริญก้าวหน้า

คำกราบบังคมทูลของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดพระรูป
สมเด็จพระเจ้าพ้ามืดตลอดยศ กรมหลวงสงขลานครินทร์
ที่กรมहितตลอดยศ, ตึกสำราญสุข ณ โรงพยาบาลสงขลา และ
ทรงเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา
วันศุกร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๘

ขอเลขาโต๊ะองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าในนามของกระทรวงสาธารณสุขและประชาชนชาวสงขลา สำนึก
ในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้า ฯ และขี้ผึ้งขี้คอกี้ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระ
พระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพระราชพิธี
เปิดพระรูป สมเด็จพระเจ้าพ้ามืดตลอดยศ กรมหลวงสงขลานครินทร์ ณ โรงพยาบาลสงขลา
อาคารคนใจ “ ตึกมืตตลอดยศ ” และ “ ตึกสำราญสุข ”

โรงพยาบาลสงขลา นี้ ได้เริ่มสร้างตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๓ โดยสมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เมื่อครั้งทรงดำรงตำแหน่ง
อุปราชมณฑลภูเก็ต โดยมีพระดำริเห็นควรให้มี โรงพยาบาลในจังหวัดสงขลา อันเป็นที่
มณฑลในขณะนั้น แต่หากขาดเงินงบประมาณในการนี้ จึงได้ โปรดให้ชักชวนข้าราชการ
พ่อค้าประชาชน ดำเนินการหาทุนก่อสร้าง ทั่วจังหวัดให้มั่งงานชอกว้างและมหรสพ ณ ที่ตั้ง
โรงพยาบาลแห่งนี้ เมื่อวันเสาร์ครั้งแรกในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๘ โดยสมเด็จพระ
เจ้าพ้ามืดตลอดยศ กรมหลวงสงขลานครินทร์ ได้เสด็จมาทรงเป็นองค์ประธานในพิธี
และได้ประธานนามโรงพยาบาลแห่งนี้ว่า “ สงขลาพยาบาล ” ทั้งยังได้ทรงพระกรุณา
ประทานเงินบำรุงไว้ยี่ละ ๕,๐๐๐ บาท เป็นค่ากัณฑ์มาทกขันธ์เสด็จทิวงคค ทั่วเงินที่ทรง
พระกรุณาประทานนี้ ทำให้ โรงพยาบาลสงขลาสามารถดำเนินงานไปได้ในระยะแรก เพราะ
โรงพยาบาลไม่มีเงินทุนเพียงพอ และโรงพยาบาลได้ดำเนินกิจการมาในแบบมูลนิธิมาเป็น
เวลา ๑๐ ปี ต่อมาได้โอนโรงพยาบาลให้เป็นของเทศบาลเมืองสงขลา ซึ่งเทศบาลได้
ดำเนินงานอยู่ประมาณ ๒๐ ปี จึงได้ โอนให้เป็นของรัฐบาลซึ่งอยู่ในสังกัดกรมการแพทย์

กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๕๖ และโรงพยาบาลสงขลาที่ได้รับการทำนุบำรุงเกื้อกูลโดยประชาชนตลอดมา เฉพาะรายใหญ่ ๆ อาทิ

พ.ศ. ๒๔๕๔ นางพูนสุข ปรีชาพานิช สร้างตึกรังสีวิทยา พร้อมด้วยอุปกรณ์เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นายสำราญ ปรีชาพานิช สามผู้ว่าชนม์

พ.ศ. ๒๔๕๕ นายพ่วง สุวรรณรัฐ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้หาเงินเพื่อจัดซื้อเตียงให้ใหม่ได้เงิน ๑๖๑,๗๓๑ บาท

พ.ศ. ๒๕๐๐ หลวงประธานวานภูรีนิกร ได้บริจาคเงิน ๑,๐๕๐,๐๐๐ บาท ทำบุญครบ ๖ รอบ สร้างตึกอำนวยการ และญาติมิตร บริจาคเงินจำนวน ๖๔,๔๐๐ บาท ตั้งเป็นมูลนิธิ "ประธานสงขลา"

พ.ศ. ๒๕๐๑ นายพ่วง สุวรรณรัฐ และนางพูนสุข ปรีชาพานิช ได้ชักชวนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินสร้างตึกสงฆ์อาพาธ เป็นเงิน ๔๐๐,๓๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๐๓ โรงพยาบาลได้หาทุนบริจาคจากพ่อค้าประชาชน กับเงินทุนของโรงพยาบาลทั้งสิ้น ๖๔๐,๐๐๐ บาท และได้รับเงิน ก.ศ.ศ สมทบจากกระทรวงสาธารณสุข ๒๐๐,๐๐๐ บาท ก่อสร้างอาคารคนไข้อีกหลังหนึ่ง คือตึก "บุคลกิจนิมิต" เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบุคลกิจนิมิต กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

กระทรวงสาธารณสุขและกรมการแพทย์ได้พิจารณาเห็นควรสนับสนุนขยายกิจการของโรงพยาบาลสงขลา ให้เป็นโรงพยาบาลที่มีอุปกรณ์เกี่ยวกับการรักษายาบาล และมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคในสาขาวิชาการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการแพทย์แห่งหนึ่งในภาคใต้ ใน พ.ศ. ๒๕๐๗ จึงได้จัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย และขยายกิจการของโรงพยาบาลสงขลาเป็นจำนวนเงิน ๓,๔๖๐,๐๐๐ บาท เฉพาะอาคารคนไข้และคึกคึกกรรมนั้นให้สร้างตึกคู่กัน รวมค่าก่อสร้าง ๑,๕๘๐,๐๐๐ บาท แต่ก่อนหรือตึกรังสีวิทยา "สำราญสุข" ซึ่งนางพูนสุข ปรีชาพานิช เป็นผู้สร้างให้ ทั้งยังได้ขยริจาคเงินสมทบในการสร้างครั้งนี้อีก ๑๒๐,๐๐๐ บาท ส่วนตึกคนไข้ นั้น เนื่องจากได้รั้งขยประมาณไม่พอจึงได้เข้ศรัทธาบริจาคได้เงินอีก ๓๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งสองอาคารคนไข้ ๑๓๐ เตียง โดยนายอาทร สิริทิวะ แห่งกรมโยธาเทศบาล ออกแบบ

เนื่องด้วยประชาชนในจังหวัดสงขลาและกระทรวงสาธารณสุข เห็นว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิศรอุดุลยเกษตร กรมหลวงสงขลานครินทร์ ได้โปรดประทานพระอุปการะคุณแก่โรงพยาบาลสงขลาและการแพทย์แห่งประเทศไทย เป็นอนุสรณ์การอีกทั้งจังหวัดสงขลายังเป็น

เมื่อถูกหลวงเอกชั้นเจ้าฟ้าทรงกรม และไ้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ใช้เป็นพระนามกรม
 ของทูลกระหม่อมสมเด็จพระราชบิดาฯ จึงได้เห็นพ้องกันที่จะสร้างพระรูปเป็นอนุสาวรีย์
 ประดิษฐานเป็นที่สักการะ ณ บริเวณตึกคนไข้ซึ่งสร้างใหม่นี้ และไ้ขอพระราชทานชื่อกฎว่า
 "มหิตลอคฤชเดช" เพื่อเป็นอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติคุณของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอคฤชเดช
 กรมหลวงสงขลานครินทร์ ในการสร้างพระรูปนี้ ไ้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ไ้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต และไ้พระราชทานเงินเป็นทุนประเดิม
 ๑๐,๐๐๐ บาท คหบดีพระมหากษัตริย์คุณเด่นเกล้าฯ นี้ ไ้มีผู้บริจาคเงินสมทบโดยเสด็จซึ่ง
 ส่วนมากไ้จาก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล และประชาชนในจังหวัดสงขลา ไ้เงินทั้งสิ้น
 ๑๒๗,๘๑๓.๗๔ บาท เมื่อรวมจำนวนเงินทั้งหมดและหักค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารและ
 พระรูปฯ แล้ว ยังมีเงินเหลืออีกเป็นจำนวน ๑๖๖,๑๙๘.๕๐ บาท ผู้บริจาคมีความประสงค์
 จะทูลเกล้าถวายเพื่อจัดตั้งเป็นมูลนิธิ และไ้ขอพระราชทานนามว่า "มหิตล สงขลา"
 อันเป็นพระนามซึ่งทูลกระหม่อมสมเด็จพระราชบิดาฯ ไ้ทรงใช้ขณะประทับอยู่ในต่างประเทศ

พระรูปที่สร้างขึ้นเป็นพระรูปหล่อสัมฤทธิ์ โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์อวย
 เกตุสิงห์ และนายแพทย์สงัด เปล่งวานิช อภิศัลยศาสตร์ทรงสาธารณสุข เป็นผู้ดำเนินการ
 ครั้งนี้ ไ้ฝ่าละอองธุลีพระบาท สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระ
 พระราชชนนีศรีสังวาลย์ ไ้เสด็จพระราชดำเนินในพิธีเททองหล่อพระรูปฯ เมื่อวันที่ ๕
 มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พระนคร

สำหรับโรงพยาบาลประสาท สงขลา นั้น จัดสร้างขึ้นตามโครงการโรงพยาบาล
 เฉพาะโรคทางประสาทวิทยา ตามภาคต่าง ๆ นับเป็นสาขาแห่งแรกทางภูมิภาคของโรง
 พยาบาลประสาท พญาไท ขณะนี้เปิดรับคนไข้ภายใน ๕๐ เตียง และตรวจคนไข้นอก
 รววันละ ๓๐-๕๐ คน จะขยายงานให้รับคนไข้ได้ ๑๐๐ เตียง เริ่มสร้าง ณ ตำบล
 แก้วเส้ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมีผู้อุปการะ อาทิ นายแสง รุจิรัตน์ นายพ่วง สุวรรณรัฐ
 นายแพทย์ประเสริฐ สิวะศิริยานนท์ นายแพทย์เล็ก มโนมัยอุคต และพ่อค้าประชาชน
 อีกมาก รวมทั้งสมาคมชาวบักซ์ได้ด้วย

ในการก่อสร้างพระรูปฯ และอาคารคนไข้ของโรงพยาบาลสงขลา และการเริ่มกิจ
 การโรงพยาบาลประสาท สงขลา นี้ ไ้มีผู้จิตศรัทธาบริจาคเงินสมทบด้วยเป็นจำนวนมาก ซึ่ง
 ทางกระทรวงสาธารณสุขไ้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และไ้ทำเครื่องหมาย

ช่วยราชการ คอยแทนแก่ผู้ที่วิภาคและผู้อุปการะทั้งหลาย ในโอกาสอันเป็นมงคลยี่งนี้
ข้าพระพุทธเจ้าใคร่ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสเบิกตัวผู้โดยเสด็จพระราชกุศล เพื่อ
รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเครื่องหมายช่วยราชการด้วย

ขอเดชะ ๑

ในศุภวาระที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระนางเจ้า ๑ พระบรมราชินีนาถ
ได้เสด็จพระราชดำเนินในครั้งนี้ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณ ตันเกล้าถันกระหม่อมแก่
โรงพยาบาลและประชาชนชาวสงขลาหาที่สุดมิได้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอตั้งสัตย์
อธิษฐานอาราธนาอานภาพคุณพระรัตนตรัยไว้กลบ้นกาลอภิวาลรักษาใต้ฝ่าละอองธุลี
พระบาททั้งสองพระองค์ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์
ให้ทรงพระเกษมสำราญและทรงพระเจริญยิ่งด้วย ๑ ครุพิลพร เป็นมิ่งขวัญของประเทศและ
ประชาชนชาวไทย ตลอดชั่วกาลนาน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทาน
พระมหากรุณาใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้ทรงประกอบพิธีเปิดพระรูปสมเด็จพระเจ้า
มหิตลอลุยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ ดึกคนไข้ “ มหิตลอลุยเดช ” และดึก
“ สำราญสุข ” โรงพยาบาลสงขลา และทรงเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา เพื่อ
เป็นศิริสวัสดิ์พิพัฒน์มงคลแก่โรงพยาบาลทั้งสองแห่ง และประชาชนชาวสงขลา
สืบไป.

ขอเดชะพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา ในครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงปลูกต้นประดู่ไว้ที่หน้าตึกของโรงพยาบาลด้วย ปัจจุบันต้นประดู่ยังคงเจริญเติบโตสูงเด่นเป็นสง่าเพื่อให้ชาวสงขลานั้นอมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านมาจนถึงทุกวันนี้

โรงพยาบาลประสาท สงขลา ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลสงขลาราชนครินทร์ โดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในรัชกาลที่ ๙ เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดป้ายชื่ออาคารใหม่ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๖

การดำเนินงานของโรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ นอกจากเปิดรับผู้ป่วยแล้ว ยังมี การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาวิชาการวิทยาศาสตร์ทางประสาท (Neurological Science) อีกด้วย ได้แก่ การศึกษา ด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พยาธิวิทยา ศัลยศาสตร์ รังสีวิทยาของประสาทและสมองโดยเฉพาะในโรคที่เกี่ยวกับสมอง พิกการ เช่น มีอาการอัมพาต ปวดศีรษะเรื้อรัง ชัก อาการทางจักษุประสาท และกล้ามเนื้อพิกการ เป็นต้น

อาคารโรงพยาบาลในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

กรมการแพทย์. (๒๕๐๘). เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๘.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร. (هجช สข น.๒/๑๘๓)

จังหวัดสงขลา. (๒๕๕๙). สมุดภาพรัชกาลที่ ๙ กับชาวสงขลา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

ประวัติโรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์. (๒๕๖๓). (สืบค้นออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.skph.go.th/newskph/>. (วันที่สืบค้นข้อมูล : ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓).

หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ สงขลา. ภ หจช สข ๒๕๔๖/๑ พิธีเปิดโรงพยาบาลจิตเวชสงขลา
ราชนครินทร์ (๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖).

